

Gmina Sobków

Plan Odnowy Miejscowości Niziny

na lata

2011 - 2020

Niziny, styczeń 2011 r.

Plan Odnowy Miejscowości został opracowany zgodnie z zapisami „Rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznania pomocy finansowej w ramach działania «**Odnowa i rozwój wsi**» objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013” z dnia 14 lutego 2008 roku [Dz. U. 2008, nr 38, poz. 220 z późn. zm.].

Autorzy

mgr Agata Czapryńska

mgr Katarzyna Kowalska

mgr Rafał Graczkowski

Przy współpracy:

Urzędu Gminy w Sobkowie

Pro-Inspiracja.pl Rafał Graczkowski

ul. Targowa 18, 25-520 Kielce, XII piętro, pokój 1208/1228

tel./fax 041 343 01 23

e-mail: biuro@pro-inspiracja.pl

www.pro-inspiracja.pl

Rozdział	Nazwa	Strona
	Spis treści	3
1.	Wstęp	5
2.	Metodologia	6
3.	Obszar i czas realizacji Planu Odnowy Miejscowości	8
4.	Charakterystyka Miejscowości Niziny	9
4.1	Położenie, przynależność administracyjna, powierzchnia i liczba ludności	9
4.2	Historia miejscowości	13
4.3	Określenie przestrzennej struktury miejscowości	14
4.4	Miejsce o szczególnym znaczeniu dla miejscowości	15
5.	Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	16
5.1	Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	16
5.2	Obiekty i tereny	17
5.3	Infrastruktura społeczna	20
5.4	Infrastruktura techniczna	22
5.5	Przedsiębiorczość i rolnictwo	24
5.6	Kapitał społeczny i ludzki	26
6.	Kluczowe obszary problemowe	27
7.	Ocena mocnych i słabych stron miejscowości	28
8.	Miejscowość Niziny w 2020 roku	31
9.	Komplementarność celów strategicznych z innymi programami	32
10.	Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną	33
10.1	Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2011-2020 wskazane przez mieszkańców miejscowości Niziny	34
10.2	Zadania nie inwestycyjne	35
11.	Opis zadania priorytetowego w ramach „PROW 2007-2013”	36
11.1	Harmonogram rzeczowo-finansowy zadania priorytetowego	37
12.	Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Niziny	38
12.1	Wdrażanie	38
12.2	Finansowanie	40

Plan Odnowy Miejscowości Niziny na lata 2011-2020

12.3	Komunikacja społeczna i promocja	45
12.4	Monitoring	46
12.5	Aktualizacja	46
	Bibliografia	47
	Spis tabel	48
	Spis fotografii	49

1. Wstęp.

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Rozwój wsi nastąpić ma poprzez jej tzw. **odnowę** – czyli proces obejmujący bardzo szerokie spektrum działań, wpływających na **podwyższenie jakości życia na wsi i rozwój tożsamości** mieszkańców miejscowości. Siłą odnowy wsi jest kultywowanie najważniejszych wartości związanych z historią, kulturą, tradycją – wszystkim tym, co można objąć pojęciem dziedzictwa kulturowego wsi, zarówno w aspekcie materialnym, jak i niematerialnym. Urzeczywistnienie każdego zadania poprzedzone zostanie bieżącą analizą potrzeb mieszkańców miejscowości wraz ze sporządzeniem niezbędnych opisów, uzasadnień, określeniu kosztów oraz terminów realizacji. W celu zmaksymalizowania możliwości rozwoju miejscowości, dokument ma charakter otwarty, tym samym możliwe jest wprowadzanie aktualizacji zadań, ze względu na zmiany czynników zewnętrznych oraz wewnętrznych. Proponowane w niniejszy Planie przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za realne, możliwe do zrealizowania, przy założeniu także ich własnej aktywności oraz przy zaangażowaniu władz samorządowych Gminy Sobków. Plan powstał w wyniku dyskusji na zebraniu wiejskim, po konsultacji Rady Sołeckiej z mieszkańcami. Opracowanie Planu pozwoliło także na uświadomienie sobie przez mieszkańców ich roli w tworzeniu pomysłów na własny rozwój i poprawę warunków życia.

Dokument stanowi plan strategiczny na lata 2011-2020 przyczyniający się do pozyskania pozabudżetowych środków pochodzących z montażu źródeł krajowych oraz funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, w szczególności środków finansowych „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” wspierających realizację zadań priorytetowych dla rozwoju miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości Niziny zawiera szczegółową charakterystykę miejscowości, przy uwzględnieniu struktury demograficzno-gospodarczej wraz z wyszczególnionymi zasobami środowiska naturalnego i infrastruktury technicznej. Analiza SWOT pozwoliła na ukazanie pełnego obrazu stanu faktycznego, szans i zagrożeń planowanych inwestycji oraz mocnych i słabych stron miejscowości.

2. Metodologia.

Ideą Planu Odnowy Miejscowości (dalej: POM) jest włączenie w proces jego tworzenia jak najszerszego spektrum przedstawicieli lokalnej społeczności. Działania zawarte w dokumencie są koncentracją pomysłów wypracowanych podczas konsultacji z przedstawicielami miejscowości Niziny. Plan Odnowy Miejscowości poprzez zastosowanie metody oddolnej, wynikającej wprost z bezpośredniego uczestnictwa mieszkańców wsi w zebraniu wiejskim, angażuje dwie zainteresowane strony tj. mieszkańców Nizin i władze Gminy Sobków.

Plan Odnowy Miejscowości powstał przy wykorzystaniu **techniki „brainstorm”** (burza mózgów), która stanowi metodę generowania pomysłów i innowacji. Dzięki zróżnicowaniu osób uczestniczących w spotkaniu możliwe stało się pełne przedstawienie problemów i zaproponowanie możliwości ich rozwiązania. Technika spisywania pomysłów oraz problemów pozwoliła na wytworzenie poczucia ich rzeczywistego istnienia oraz umożliwiła ich pełne zdefiniowanie.

Kolejnym instrumentem, który zastosowano w celu zebrania potrzebnych informacji do opracowania Planu Odnowy Miejscowości Niziny była **analiza strategiczna SWOT**. Metoda ta pozwala na wygenerowanie szans rozwoju i zagrożeń. Analiza zasobów ma doprowadzić do wygenerowania **mocnych i słabych stron miejscowości** co w rezultacie pozwala skupić się na obszarach największej aktywności miejscowości. Pozostałymi metodami, które wykorzystano do zgromadzenia informacji potrzebnych do opracowania POM Niziny były:

- badania literaturowe (głównie w zakresie historii miejscowości),
- prezentacje za pomocą flipczartów i rzutników multimedialnych,
- analizy eksperckie.

Proces tworzenia Planu Odnowy Miejscowości Niziny na lata 2011-2020

1. Spotkanie z władzami miejscowości i gminy
 - Omówienie najważniejszych elementów składowych dokumentu, dyskusja na temat aktualnego stanu miejscowości, ustalenie terminów spotkań związanych z kolejnymi etapami przygotowywania dokumentu.
2. Spotkanie strategiczne z przedstawicielami miejscowości Niziny
 - Prezentacja informacji ogólnych na temat Planu Odnowy Miejscowości.

- Warsztaty – analiza potrzeb, opracowanie najważniejszych celów oraz wizji danej miejscowości przy współudziale osób obecnych na spotkaniu.
3. Prace nad POM Niziny
- Umieszczenie uwag ze spotkanie strategicznego.
4. Zebranie wiejskie mieszkańców Nizin w sprawie przyjęcia Planu
- Prezentacja multimedialna opracowania.
 - Dyskusja.
 - Głosowanie oraz podjęcie uchwały przez zebranie wiejskie.
5. Prezentacja Planu Odnowy Miejscowości Niziny na sesji Rady Gminy w Sobkowie
- Podjęcie uchwały przez Radę.

Plan Odnowy Miejscowości Niziny jest skonsolidowaną analizą potrzeb, problemów, ale również możliwości i atutów miejscowości, wskazanych przez zainteresowane strony. Tym samym dokument w pełni wpisuje się w świadomość mieszkańców Nizin i jest przez nich akceptowany. Ponad to POM Niziny ma charakter otwarty co daje jego aktualizacji w przyszłości.

3. Obszar i czas realizacji Planu Odnowy Miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości swym zasięgiem obejmuje miejscowość Niziny w latach 2011-2020. Dokument został zaprojektowany z myślą o przyszłych inwestycjach społeczno-gospodarczych, które poprawią jakość życia mieszkańców oraz przyczynią się do uatrakcyjnienia miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości sporządzony jest zgodnie z priorytetami i celami dokumentów planistycznych wyższego rzędu (powiatowymi, regionalnymi, krajowymi i UE). Wpisuje się w Strategię Rozwoju Gminy Sobków, tym samym precyzuje możliwości rozwoju miejscowości Niziny, przyczyniając się do poprawy kondycji społeczno-gospodarczej całej Gminy.

POM posiada status dokumentu strategicznego, planistycznego pozwalającego w sposób aktywny pozyskiwać środki finansowe pochodzące ze źródeł budżetu gminy oraz źródeł poza budżetowych (zewnętrznych). Pozyskane środki pozwolą zrealizować kluczowe dla danego obszaru inwestycje, istotne z punktu widzenia mieszkańców sołectwa Niziny.

4. Charakterystyka Miejscowości Niziny.

4.1 Położenie, przynależność administracyjna, powierzchnia i liczba ludności.

Mapa 1: Gmina Sobków na tle powiatu jędrzejowskiego.

Gmina Sobków położona jest w granicach administracyjnych województwa świętokrzyskiego, w jego centralnej części. Zajmuje północną część powiatu jędrzejowskiego, sąsiadując bezpośrednio z gminami: Małogoszcz od północnego zachodu, Jędrzejów od zachodu, Imielno od południa, Kije od południowego wschodu (powiat pińczowski), Morawica od wschodu (powiat kielecki), Chęciny od północnego wschodu (powiat kielecki).

Najbliższym ośrodkiem miejskim jest Jędrzejów oddalony o ok. 16km. Odległość od Kielc miasta wojewódzkiego wynosi ok. 29km.

Obszar gminy zajmuje 145 km² i pod względem geograficznym należy do trzech makroregionów: Wyżyny Przedborskiej, Wyżyny Kieleckiej i Niecki Nidziańskiej, przy czym przeważająca jej część położona jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Północna część gminy (ok. 10% ogólnej powierzchni) leży w granicach Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego. Południowa i zachodnia jej część (około 35% powierzchni) leży w obrębie Włoszczowsko – Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Terytorium Gminy Sobków ma charakterystyczny kształt, rozciąga się wzdłuż rzeki Nidy, obejmując jej górny bieg.

Zdjęcie 2: Znak miejscowości oraz terenu zabudowanego, fot. Pro-Inspiracja.pl

Sołectwo Niziny położone jest w centralnej części Gminy Sobków i posiada współrzędne geograficzne $50^{\circ}40'43''\text{N}$ i $20^{\circ}30'52''\text{E}$. Odległość od stolicy województwa-Kielce wynosi 26,1 km (drogą krajową 73), od stolicy powiatu-Jędrzejowa-21,7 km oraz od Urzędu Gminy w Sobkowie - 5,6 km.

Mapa 3: Wieś Niziny na tle Gminy Sobków

Miejscowość Niziny należy do najmniejszych wsi w gminie Sobków pod względem tak powierzchni, jak i liczby mieszkańców.

Tabela nr 1. Powierzchnia oraz liczba mieszkańców poszczególnych sołectw w gminie Sobków

L.p.	Sołectwo	Obszar [w km ²]	L.p.	Sołectwo	Obszar [w km ²]
1.	Bizoręda	1153	13.	Miąsowa	443
2.	Brzegi	975	14.	Mzurowa	973
3.	Choiny	94	15.	Mokrsko Dolne	444
4.	Brzeźno	477	16.	Mokrsko Górne	408
5.	Chomentów	865	17.	Stare Kotlice	482
6.	Jawór	307	18.	Sokołów Dolny	479
7.	Karsy	333	19.	Sokołów Górny	665
8.	Lipa	471	20.	Sobków	1031
9.	Nowe Kotlice	496	21.	Staniowice	785
10.	Niziny	118	22.	Szczepanów	145
11.	Osowa	314	23.	Wierzbica	588
12.	Korytnica	1423	24.	Wólka Kawęcka	283

Źródło: Urząd Gminy w Sobkowie

Tabela 2 - Miejscowość Niziny na tle Gminy Sobków w statystyce stan na 20.12.2010 rok

STRUKTURA LUDNOŚCI	Miejscowość Niziny	Gmina Sobków
Stan ludności ogółem, w tym:	71	8416
Kobiety	32	4167
Mężczyźni	39	4249
Urodzenia żywe ogółem	0	91
Zgony ogółem	0	102
Przyrost naturalny	0	-11
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	13	1681
Ludność w wieku produkcyjnym Kobiety (18-59 lat) / Mężczyźni (18-64)	K-12; M-28	K-2389; M-2946
Ludność w wieku poprodukcyjnym Kobiety (60 lat i więcej) / Mężczyźni (65 lat i więcej)	K-11; M-7	K-959; M-441

Źródło: Urząd Gminy w Sobkowie

Wieś Niziny zamieszkuje 71 osób co stanowi zaledwie 0,8% wszystkich mieszkańców Gminy Sobków. Wśród wszystkich mieszkańców Nizin przeważają mężczyźni stanowiąc stosunek procentowy w porównaniu do kobiet 54,93% do 45,07%. Przewaga mężczyzn jest również w grupie osób znajdujących się w wieku aktywności zawodowej i wynosi 70%, natomiast kobiety w tej samej grupie wiekowej stanowią 30%. Odwrotną sytuację można zauważyć analizując grupę osób powyżej 60 i 65 roku życia, gdzie kobiety stanowią większość, chociaż niewielką. Niepokojącym zjawiskiem jest brak dodatniego przyrostu naturalnego, co oznacza iż miejscowość nie powiększa się pod względem mieszkańców rdzennych.

Tabela 3 Struktura ludności miejscowości Niziny i Gminy Sobków wg wieku.

przedziały wieku w latach	Miejscowość Niziny	Gmina Sobków
do 19	14	1946
20 – 30	6	1524
31- 40	15	1231
41-50	11	996
51-60	6	1190
powyżej 60	19	1529

Źródło: Urząd Gminy w Sobkowie

Drugim niepokojącym zjawiskiem społecznym jest starzenie się społeczeństwa Nizin. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku powyżej 60 roku życia. Najmniej liczną grupę stanowią osoby młode do 30 roku życia. Starzenie się mieszkańców ma negatywny wpływ na podejmowanie wszelkich inwestycji rozwojowych na terenie wsi.

4.2 Historia Miejscowości.

Ze względu na fakt, iż wieś Niziny jest jedną z najmniejszych w Gminy Sobków trudno znaleźć informacje na temat jej historii.

Wzmianki na temat Nizin można odnaleźć w historii Korytnicy, gdzie jak podaje D. Kalina w książce „Dzieje i zabytki Małych Ojczyzn”: „Po roku 1794, kiedy to ruchy wojsk pustoszyły okolicę, Korytnica wraz z kościołem uległa rabunkowi. Wtedy Józefat Szaniawski, opat komendator wąchocki, prałat kapituły krakowskiej jako współdziedzic klucza sobkowskiego, zaopatrzył kościół tutejszy w nową monstrancję gotycką, sprawił nowe ornaty itp., a kościół w części spalony odremontował.

Stanisław Szaniawski nie widząc korzyści z trzymanyh dóbr korytnickich sprzedał je przed śmiercią Janowi Przylęckiemu. Było tu wtedy 93 domy, 541 mieszkańców, folwark Janów, Raławice i Niziny.”

Niziny traktowane były jako folwark, przysiółek, który powstał przy większej wsi zwanej Chomentów.

4.3 Określenie przestrzennej struktury miejscowości.

Struktura osadnicza każdej miejscowości, w przypadku wsi, to rozmieszczenie przestrzenne budynków mieszkalnych, gospodarczych, usługowych pól uprawnych, ciągów komunikacyjnych na danym obszarze. Historycznie ukształtowany teren przesądza o dzisiejszym układzie przestrzennym i zagospodarowaniu terenu.

Wieś Niziny to typowa wieś „ulicówka”, gdzie gospodarstwa domowe rozmieszczone są po obu stronach głównej drogi w luźnej zabudowie. Zabudowa jest jedno- i dwukondygnacyjna. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przewiduje się uzupełnienie istniejącej zabudowy infrastrukturę społeczną i gospodarczą.

Zdjęcie 4: Zdjęcie z Planu Zagospodarowania Przestrzennego, wieś ulicówka.

W miejscowości brak jest budynków pełniących funkcję społeczne, brak jest również budynku pełniącego funkcję dominanty przestrzennej.

4.4 Miejsce o szczególnym znaczeniu dla miejscowości.

5. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.

Zasoby sołectwa to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi oraz otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości przy budowaniu oraz realizacji publicznych i prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. Przy analizie zasobów wzięto pod uwagę następujące ich kategorie: środowisko przyrodnicze, środowisko kulturowe, dziedzictwo historyczne, obiekty, tereny, infrastruktura, gospodarka i rolnictwo, instytucje publiczne, organizacje społeczne.

5.1 Zasoby przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe.

Gmina Sobków obejmuje fragmenty trzech makroregionów: Wyżyny Przedborskiej, Wyżyny Kieleckiej i Niecki Nidziańskiej, przy czym przeważająca jej część położona jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Północna część gminy Sobków (ok. 10% ogólnej powierzchni) leży w granicach Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego.

Obszar gminy należy do Małopolskiego Regionu Klimatycznego (wg klimatycznego podziału Polski). Średnia roczna temperatura powietrza wynosi tu ok. 7,5C, natomiast średnia data pierwszego przy-mrozku przypada na 15 października, a średnia data ostatniego - na 3 maja. Średnia temperatura stycznia wynosi -3,5C, natomiast lipca 18C. Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie i południowo-wschodnie.

Jest to klimat korzystny dla rozwoju rolnictwa. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210-220 dni. Różnice w długości tego okresu związane są między innymi z ukształtowaniem terenu. Dzielnica klimatyczna częstochowsko-kielecka jest stosunkowo ciepła i niezbyt wilgotna. Średnia roczna suma opadów wynosi 626 mm. Maksimum opadów

atmosferycznych przypada na lipiec i czerwiec, najmniej zaś na październik i marzec. Pokrywa śnieżna zalega tu przez 80-100 dni w ciągu roku, a parowanie terenowe wynosi 400-450 mm. Sama wieś Niziny nie posiada szczególnych walorów przyrodniczych oraz turystycznych, natomiast jest położona w bliskości innych atrakcji turystycznych regionu.

Zdjęcie 5: Krajobraz wsi Niziny,
fot. Pro-Inspiracja.pl

5.2 Obiekty i tereny.

Niziny należą do parafii pod wezwaniem św. Marii Magdaleny, której Kościół usytuowany jest w miejscowości ościennej Chomentów. Pierwszy kościół został postawiony jako budynek drewniany.

Zdjęcie 6: Stary Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Chomentowie

fot. Pro-Inspiracja.pl

Świątynia ta o zatartych cechach stylowych, położona jest w dawniej, w północno-wschodniej, a obecnie centralnej części wsi, przy zabiegu dróg z Korytnicy, Chmielowiec i Siedlec. Usytuowany jest pośrodku ogrodzonego murem placu, przy którym rosną stare lipy i jesiony. Przed kościołem po jego zachodniej części znajduje się murowana dzwonnica zbudowana w miejscu dawnej - drewnianej.

Chomentowski kościół to budynek orientowany, jednonawowy, drewniany konstrukcji zrębowej na podmurówce z kamienia łamanego. Do prostokątnej nawy przylega od wschodu prezbiterium o podobnym kształcie, nieco od niej węższe, przy prezbiterium od północy niewielka prostokątna zakrystia.

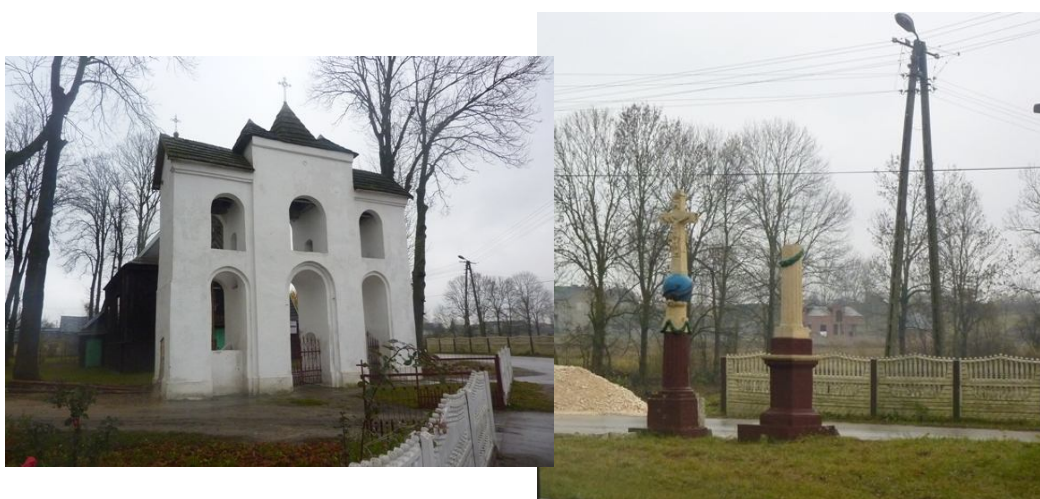
Do nawy nakrytej wysokim dachem dwuspadowym przylega wyższe prezbiterium o tej samej wysokości, nad którym położono nieco niższy dach. Oba szczyty – zachodni - nawy i wschodni prezbiterium są lekko cofnięte w stosunku do ścian zrębu, z wydatnymi okopami u podstawy. Przy ścianie północnej do prezbiterium znajduje się niska zakrystia

z daszkiem pulpituowym, zaś przy nawie na osi ściany południowej kruchta pod dachem dwuspadowym. Ściany z belek tylko od zewnątrz odeskowane na styk i oblistowane, jedno lub dwustronnie wzmocnione lisicami. Stropy belkowe płaskie-w prezbiterium, nawie, kruchcie z podsufitką z desek. Wieźba drewniana konstrukcji stolcowej z jedną ścianą stolcową podpierającą jętki na osi, usztywniona wzdłuż krzyżami św. Andrzeja. Pokrycie dachu gontem, sygnaturka obita blachą ocynkowaną. Okna drewniane prostokątne, pojedyncze, w nawie i w prezbiterium identyczne dwudziałowe, sześciokwaterowe stałe, jedno małe okienko nawy dwukwaterowe.

Wszystkie osłonięte od zewnątrz żelaznymi kratami. Drzwi drewniane oszalowane deskami. Chór drewniany ze schodami jednobiegowymi. Pomiedzy chórem a nawą znajduje się prosta tęczą z postacią Pana Jezusa Ukrzyżowanego, a pod nią figury Matki Boskiej i św. Jana. W nawie i w prezbiterium posadzka kamienna z kwadratowych płyt, w zakrystii podłoga z desek, w kruchcie wylewka z cementu.

Ambona barokowa w kościele pochodzi z pierwszej poł. XVIII w., chrzcielnica kamienna, barokowa. W zakrystii szafka barokowa z malowidłem sceny Zwiastowania na drzwiczkach i datą 1731r. Na belce tęczowej jest umieszczony krucyfiks barokowy.

W kościele znajdują się dwie tablice pamiątkowe. Pierwsza nad drzwiami zakrystii, przedstawia na płycie herb Junosza, druga jego żony Jadwigi z Bronikowskich, dziedziców Chomentowa. Zaś na cmentarzu przykościelnym znajdują się dwa pomniki kamienne. Pierwszy w formie globu ziemskiego z krzyżem, opasanym węzem. Drugi w formie ściętej kolumny.

Zdjęcie 7: Dzwonnica w kościele w Chomentowie oraz pomniki kamienne.

Fot. Pro-Inspiracja.pl

Obecnie budowany jest nowy Kościół.

Zdjęcie 8: Budowa nowego budynku Kościoła
w Chomentowie fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie 9: Cmentarz parafialny,
fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie 10: Krzyż przydrożny w Nizinach, fot.
Pro-Inspiracja.pl

5.3 Infrastruktura społeczna.

W Nizinach brak jest infrastruktury społecznej. Mieszkańcy korzystają z jej elementów zlokalizowanych we wsiach ościennych, jak ze szkoły, która zlokalizowana jest w Chomentowie.

Jak dowiaduje my się z kronik szkoły początkowo, w 1864r. szkoła zlokalizowana była w starej, wiekowej chacie, która według słów Walerii Kondras (autorki najstarszej kroniki szkoły) „Zdawało się, że owa świątynia wiedzy pogrążona jest w niewypowiedzianie smętnej a smutnej zadumie, jak gdyby ubolewała nad wychowankami tej szkoły niby polskiej, a kształcącej dzieci w języku i duchu rosyjskim, gdzie język polski był zaledwie dwa razy tygodniowo”. Jednak stan techniczny budynku szkoły zmusił mieszkańców wsi do inicjatywy o zorganizowaniu nowego budynku. Zakupiono więc lokal po karczmie od mieszkającego we wsi Żyda i przeznaczono go na szkołę. Niestety nowy budynek szkoły został spalony. Dzięki determinacji mieszkańców został odbudowany i służył pokoleniom nowych dzieci, przetrwał zabory, aż w latach 1914-1915 został przeistoczony w szpital polowy armii radzieckiej. Po wycofaniu wojsk powróciły dzieci do budynku, aby kontynuować w nim naukę. Mimo swej zmieniającej się historii w szkole odbywały się różne uroczystości. Zachowało się również świadectwo dziecka, które ukończyło szkołę w roku 1940/1941. Wystawiano jasełka (1916/1917r.), obchodzono uroczystości obchody uchwalenia Konstytucji 3 Maja, zakończenie roku szkolnego w 1917. 30 listopada 1917r. został zorganizowany odczyt dla ludności Chomentowa na temat Powstania Listopadowego. Wówczas szkoła usytuowana była na górze, była stara, nie posiadała stylu, prowadziły do niej kamienne schody, które służyły również do ćwiczenia sprawności fizycznej uczniów. Sale podpierane były belkami, ogrzewane żelaznymi piecykami, ławki pięcioosobowe. Młodzież w ówczesnych czasach

chętnie uczęszczała do szkoły i frekwencja zawsze była wysoka.

Obecna szkoła została wybudowana w latach 70-tych.

Zdjęcie 11: Szkoła w Chomentowie,
fot. Pro-inspiracja.pl

Zdjęcie 12: Tablica informacyjna w Nizinach, fot. Pro-inspiracja.pl

W budynku szkoły znajduje się również Gminna Biblioteka Publiczna w Sobkowie filia w Chomentowie, z której mogą korzystać mieszkańcy Nizin.

Opiekę zdrowotną świadczy Ośrodek Zdrowia w Sobkowie, w którym dostępna jest opieka ogólnolekarska i stomatologiczna. Zadania z zakresu bezpieczeństwa realizuje Posterunek Policji w Sobkowie, który podlega Komendzie Powiatowej w Jędrzejowie. Obejmuje on swoim działaniem teren całej Gminy.

5.4 Infrastruktura techniczna.

Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyja właściwemu rozwojowi niemal wszystkich dziedzin życia społecznego i gospodarczego. W skład infrastruktury technicznej zaliczane są takie elementy, jak: drogi, sieć kanalizacyjna, gazowa, transport, telekomunikacja.

Drogi:

Przez miejscowość przebiega droga gminna Niziny-Staniowice nr 383013T, o dł. 4220m.

Zdjęcie 13: Nawierzchnia dróg w Nizinach, fot. Pro-Inspiracja.pl

Wody podziemne:

W granicach miejscowości Niziny występuje jako podlegająca ochronie lokalizacja ujęcia wody „Niziny”. Ujęcie to zaopatruje w wodę miejscowość, a na działce zlokalizowana jest studnia oraz budynek hydroforni.

Sieć wodociągowa:

W sołectwie Niziny istnieje sieć wodociągowa o średnicy \varnothing 90mm zaopatrywana w wodę z ujęcia zlokalizowanego na północ od wsi. Ujęcie składa się ze studni nr 27 o wydajności 64m³/h przy depresji 15m.

Kanalizacja, gazociąg:

Mieszkańcy Nizin nie posiadają zbiorczej kanalizacji, każde gospodarstwo domowe we własnym zakresie zajmuje się odprowadzaniem odpadów sanitarnych w zwyczajowo przyjętych szambach lub przydomowych oczyszczalniach ścieków. Wieś nie jest również zgazyfikowana.

Energia elektryczna:

Niziny zasilane są w energię elektryczną układem linii 15kV z GPZ Kije, GPZ Jędrzejów 1 i GPZ Wolica o napięciu 110/15kV zlokalizowanych odpowiednio w Kijach, Jędrzejowie i Wolicy.

Telefonizacja:

W zakresie telekomunikacji, miejscowość obsługuje automatyczna centrala telefoniczna TP S.A., łącząca telefony z siecią krajową. Powszechne jest również korzystanie z usług telefonii komórkowej. Mieszkańcy mają również dostęp do Internetu zarówno drogą radiową, jak i poprzez łącze TP S.A.

Gospodarka odpadami:

W miejscowości zorganizowaną zbiórką odpadów objętych jest większość gospodarstw domowych. Wyposażone są one w indywidualne pojemniki na śmieci. Obsługą zbiórki odpadów komunalnych zajmuje się Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe „Ekom” z Siedlc.

5.5 Przedsiębiorczość i rolnictwo.

Niziny to niewielka miejscowość, gdzie duży udział w całej powierzchni wsi zajmują użytki rolne, stanowiące 91,37% powierzchni. Jak w całej gminie tak i w Nizinach przeważają gleby o słabej jakości - średniej i niskiej klasie bonitacyjnej IV, V oraz VI. Oznacza to, iż gleby są małourodzajne, posiadają mało związków mineralnych oraz próchnicy, wymagają dużych nakładów pracy ludzkiej i maszyn bez obietnicy wysokich plonów.

**Tabela 4: Struktura gruntów wg klas bonitacyjnych w miejscowości Niziny
stan na dzień 20.12.2010r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Miejscowość Niziny (pow. w ha)
powierzchnia miejscowości ogółem w tym	118,2472
Użytki rolne ogółem	108,0435
Grunty orne w tym	
IIIA	-
IIIB	-
IV a	24,4600
IV b	21,7100
V	35,6735
VI	20,7000
VI z	-
Sady	1,1900
Łąki	-
Pastwiska	2,4400
Lasy	5,6937
Grunty zadrzewione i zakrzewione	-
Grunty pod wodami płynącymi	-
Grunty pod rowami	-
Tereny komunikacyjne drogi	3,2500
Tereny mieszkaniowe przemysłowe i inne Zabudowane	2,8000
Nieużytki	0,3300

Źródło: Urząd Gminy w Sobkowie

Gospodarstwa rolne zlokalizowane w Nizinach stanowią 1,16% wszystkich gospodarstw Gminy Sobków. Wśród nich najwięcej powierzchni zajmują gospodarstwa

2-5 hektarowe oraz 1-2 hektarowe, co świadczy o dużym rozdrobnieniu agrarnym miejscowości. Brak jest gospodarstw wielkopowierzchniowych powyżej 15 hektarów.

**Tabela 5: Struktura gospodarstw rolnych w miejscowości Niziny i w Gminie Sobków
stan na 20.12.2010 roku**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Miejscowość Niziny	Gmina Sobków
Liczba gospodarstw	21	1810
Powierzchnia gospodarstw ogółem w tym:	96,1943	8544,9028
1-2ha	10,5243	799,0145
2-5ha	27,13	2281,9974
5-7ha	5,58	1538,5432
7-10ha	7,26	1219,0863
10-15ha	45,70	996,0734
15 i więcej ha	-	1710,1880

Źródło: Urząd Gminy w Sobkowie

Uzupełnieniem działalności rolniczej są podejmowane przez mieszkańców Nizin działalności gospodarcze. Jest ich zaledwie dwie co stanowi 0,84% wszystkich działalności prowadzonych w gminie Sobków.

**Tabela 6: Struktura działalności gospodarczych prowadzonych w miejscowości Niziny i w Gminie Sobków
- stan na 31.12.2010r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Miejscowość Niziny	Gmina Sobków
Placówki handlowe i gastronomiczne	-	58
Produkcja wyrobów przemysłowych	-	10
Produkcja wyrobów spożywczych	-	4
Budownictwo	1	64
Usługi transportowe	-	21
Zakłady produkcyjno - usługowe	1	80
OGÓŁEM:	2	237

Źródło: Urząd Gminy w Sobkowie

5.6 Kapitał społeczny i ludzki.

Na kapitał społeczny i ludzki składa się szereg stowarzyszeń, organizacji formalnych i nieformalnych oraz zaangażowanych jednostek, które poprzez podejmowane aktywności integrują społeczność lokalną oraz działają na rzecz promocji i uatrakcyjnienia miejscowości.

Niziny to miejscowość której brak jest formalnych oraz nieformalnych organizacji działających na rzecz wsi oraz integrujących mieszkańców jak Koło Gospodyń Wiejskich, Ochotnicza Straż Pożarna czy Stowarzyszenie Rozwoju Wsi.

6. Kluczowe obszary problemowe.

Problem główny: niewystarczający stan infrastruktury technicznej

Problemy częściowe, wynikające z problemu głównego:

- Brak chodników,
- Brak kanalizacji,
- Zły stan techniczny wodociągu,
- Niewystarczający stan techniczny dróg,
- Potrzeba poprawy bezpieczeństwa na drogach,
- Niewystarczający stan oświetlenia ulicznego,

Problem główny: niezadawalający stan infrastruktury społecznej i mała aktywność mieszkańców

Problemy częściowe, wynikające z problemu głównego:

- Brak kawiarenki internetowej,
- Mała ilość zakładów pracy,
- Brak zagospodarowanych terenów zielonych,
- Potrzeba rozwoju agroturystyki,
- Brak miejsc rekreacji.

7. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Opracowanie Planu Odnowy Miejscowości zostało poprzedzone przeprowadzeniem kompleksowej analizy czynników wewnętrznych i zewnętrznych związanych z rozwojem miejscowości. Analiza SWOT służy do uporządkowania danych i informacji, jest wykorzystywana w uspołecznionym procesie planowania. Polega ona na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości. Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts – silne strony, weaknesses - słabe strony, opportunities - szanse/możliwości, threats – zagrożenia.

Przedstawiona poniżej analiza stanowi syntezę poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego miejscowości.

Tabela 7: Analiza SWOT.

Mocne Strony	Słabe Strony
Warunki naturalne	Warunki naturalne
Atrakcyjność położenia (wokół tereny leśne), dogodnie dla rozwoju agroturystyki Czyste powietrze. Duża powierzchnia wsi przeznaczona na użytki rolne. Kameralne położenie wsi, obok większych miejscowości. Bliskość drogi krajowej nr 7.	Brak segregacji śmieci. Struktura agrarna - rozdrobnienie gospodarstw rolnych.
Zasoby techniczne	Zasoby techniczne
Wieś w 100% zwodociągowana. Wysoki poziom telekomunikacyjności. Droga asfaltowa.	Brak ciągów pieszych. Brak bazy turystyczno –gastronomicznej; brak gospodarstw agroturystycznych. Brak bazy do rozwoju kultury fizycznej i rekreacji dla mieszkańców. Brak obiektów pełniących funkcje kulturalne oraz społeczne. Słaba jakość nawierzchni dróg. Brak kanalizacji.

	Brak gazociągu.
Zasoby Ludzkie	Zasoby Ludzkie
Pozytywne nastawienie władz samorządowych Gminy, co do działań prorozwojowych podejmowanych przez mieszkańców Nizin.	<p>Migracja ludzi młodych do większych ośrodków miejskich.</p> <p>Brak wewnętrznego kapitału inwestycyjnego.</p> <p>Brak placów zabaw, brak zaplecza sportowego i rekreacyjnego.</p> <p>Brak miejsc wypoczynku i integracji mieszkańców.</p> <p>Brak organizacji społecznych, animatorów lokalnych.</p> <p>Mała liczba mieszkańców, neutralny przyrost naturalny.</p>
Szanse	Zagrożenia
Zasoby naturalne	Zasoby naturalne
<p>Tworzenie gospodarstw nakierowanych na produkcję ekologiczną.</p> <p>Promowanie walorów krajobrazowych gminy do rozwoju agroturystyki.</p> <p>Przekształcenie działek rolniczych na działki budowlane.</p>	<p>Pogarszający się stan gleb.</p> <p>Brak atrakcji przyrodniczych.</p>
Zasoby techniczne	Zasoby techniczne
<p>Poprawa estetyki miejscowości.</p> <p>Poprawa stanu technicznego dróg.</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę chodnika po jednej stronie drogi.</p> <p>Powstawanie i rozwój agroturystyki.</p> <p>Pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców.</p> <p>Wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych.</p> <p>Uproszczenie przepisów dotyczących</p>	<p>Miejscowość mało atrakcyjna pod względem inwestorskim.</p> <p>Ograniczony dostęp do środków UE i trudne procedury aplikacyjne.</p> <p>Niezgodności w zakresie prawa polskiego z unijnym w zakresie ochrony środowiska powodujące blokowanie inwestycji.</p>

zakładania własnej działalności gospodarczej. Programy wyrównujące szanse rozwojowe mniejszych ośrodków wiejskich.	
Zasoby ludzkie	Zasoby ludzkie
Możliwość realizacji projektów z wykorzystaniem środków z budżetu Unii Europejskiej. Kultywowanie tradycji lokalnych. Zagospodarowanie i wyposażenie miejsc wypoczynku dla młodszych i starszych mieszkańców Gminy. Systemowe rozwiązania (oferta) związana z organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży.	Migracja zarobkowa młodych i wykształconych osób związana z małymi perspektywami. Starzenie się społeczności w dłuższym okresie czasu. Wzrost patologii społecznych spowodowanych brakiem oferty spędzania czasu wolnego. Słaba integracja społeczeństwa, apatia społeczna, brak animatorów życia społecznego. Postępujące zubożenie społeczeństwa w małych miejscowościach nastawionych na produkcję rolną.

8. Miejscowość Niziny w 2020 roku.

Podczas konsultacji oraz zebrania wiejskiego wypracowano wspólnie wizję rozwoju miejscowości na najbliższe lata. Z wizji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być uatrakcyjniane.

Poniższa wizja jest zapisem woli mieszkańców i ich deklaracją wspólnego urzeczywistniania nakreślonych celów. Wizja w swej istocie łączy wszystkie środowiska, siły i osoby na rzecz jej realizacji, jednak bez wskazywania sposobów i środków. Te zapewne będą wypadkową aspiracji, doświadczeń i pomysłowości mieszkańców i ośrodków decyzyjnych wcielających ją w życie.

Niziny w 2020 roku pozostają kameralną, pełną uroku miejscowością, w której przybywa mieszkańców, którzy spędzają czas w miejscu rekreacji i wypoczynku. Działa także Stowarzyszenie Rozwoju Wsi, które pozyskuje środki na rzecz integracji i aktywizacji mieszkańców. Powstały także 2 gospodarstwa agroturystyczne, które wskazują drogę rozwoju miejscowości na kolejne lata.

9. Komplementarność celów strategicznych z innymi programami.

Konstrukcja Planu Odnowy Miejscowości Niziny na lata 2011-2020 zakłada spójność jego celów strategicznych z następującymi programami:

Tabela 8: Komplementarność celów z innymi programami

Lp.	Program	Cel/Priorytet/Działanie
1	Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 - 2013	Cel 1: Rozwój konkurencyjności gospodarczej polskich regionów. Priorytet 1.4: Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność województw. (str. 28)
2	Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015.	Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej: Działanie: Infrastruktura społeczna – infrastruktura kultury, turystyki i sportu. Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich. Działanie: Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich. (str. 40,54)
3	Narodowa Strategia Spójności 2007 -2013 (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013).	Cel 3: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski Cel 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich (str. 42)
4	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Oś 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej Działanie: Odnowa i rozwój wsi Działanie: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej Leader 2007-2013 Oś 4 Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju
5	Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	Cel 3: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury Priorytet 1: Tworzenie warunków rozwoju turystyki, sportu i rekreacji Działanie: Modernizacja i rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej w regionie Cel 5: Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 1: Rozbudowa i podnoszenie standardów infrastruktury społecznej Działanie 2: Poprawa dostępu do infrastruktury edukacyjnej na poziomie podstawowym i średnim Cel 6: Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich Priorytet 1: Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

		umożliwiający przechodzenie ludności wiejskiej do zawodów pozarolniczych Działanie 5: Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej umożliwiający poprawę jakości życia na obszarach wiejskich (str. 85)
6	Program Ochrony Środowiska Gminy Sobków	
7	Strategią Rozwoju Gminy Sobków	
8	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sobków	

10. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną.

Plan Odnowy Miejscowości Niziny zawiera obszary inwestycyjne, które są istotne z punktu widzenia mieszkańców sołectwa, do optymalnego rozwoju miejscowości. Poniższe zestawienie zawiera uzgodnione przez mieszkańców propozycje inwestycyjne.

Umieszczone przedsięwzięcia zostały zaplanowane na lata 2011-2020. Zadania te mogą być współfinansowane z „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013” w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego oraz innych programów pomocowych zarówno przewidzianych na lata 2007-2013, jak i w kolejnym okresie programowania UE na lata 2014-2020.

10.1 Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2011-2020 wskazane przez mieszkańców miejscowości Niziny

Tabela 9: Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2011-2020 wskazane przez mieszkańców miejscowości Niziny

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Uzupełnienie oświetlenia ulicznego	2019-2020	10 000,00 zł	Środki gminy Sobków, środki zewnętrzne np. Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych, dotacje z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020
2	Poprawa stanu technicznego drogi	2019-2020	200 000,00 zł	
3	Modernizacja wodociągu	2016-2017	50 000,00 zł	Środki gminy Sobków, dotacje z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020
4	Budowa kanalizacji	2016-2017	200 000,00 zł	
5	Zagospodarowanie miejsca rekreacji dla mieszkańców	2012-2013	10 000,00 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 200-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi” + środki własne Gminy jako wkład własny, dotacja LGD Gryf Jędrzejowski „Odnowa i rozwój wsi”, małe projekty

10.2 Zadania nie inwestycyjne.

Zestawienie zadań „nie inwestycyjnych”, których realizacja powinna się odbywać na bieżąco. Zadania te pociągają za sobą niewielkie nakłady finansowe.

Tabela 10: Zadania nie inwestycyjne

1.	Powstanie gospodarstw agroturystycznych.
2.	Inicjowanie działań mających na celu zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców Nizin.
3.	Wypracowanie i przygotowanie wniosków o dofinansowanie imprez kulturalno – sportowo – oświatowych oraz szkoleń, warsztatów i innych aktywności z programów grantowych np. Programu Integracji Społecznej, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Unii Europejskiej, zwłaszcza z Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”.
4.	Inicjowanie szkoleń i doradztwa w zakresie zakładania i prowadzenia własnych działalności gospodarczych, w celu pobudzenia i inicjowania aktywności gospodarczej, wspierania i promowania aktywnych postaw.
5.	Inicjowanie, wspieranie i promowanie budowy atrakcji turystycznych, bazy noclegowej i gastronomicznej w miejscowości.
6.	Promocja Miejscowości Niziny jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania oraz wyjazdów turystycznych.
7.	Wspieranie i promowanie przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy.
8.	Prowadzenie stałej dokumentacji historycznej dotyczącej miejscowości.
9.	Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców np. w zakresie segregacji śmieci.

11. Opis zadania realizowanego w ramach „PROW 2007-2013”, działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

ZAGOSPODAROWANIE MIJESCA REKREACJI DLA MIESZKAŃCÓW MIEJSCOWOŚCI NIZINY, GMINA SOBKÓW

Zadaniem priorytetowym, przewidzianym do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jest **„Zagospodarowanie miejsca rekreacji dla mieszkańców miejscowości Niziny, Gmina Sobków”**.

W wyniku planowanej inwestycji zostanie zrealizowane zagospodarowanie terenu m.in. w zakresie:

- ławeczki,
- kosze na śmieci,
- posadzenie drzew i roślinności,
- altanka,
- grill,
- miejsce na ognisko.

Planowana inwestycja odgrywać będzie dużą rolę dla społeczności lokalnej, związana jest przede wszystkim z uatrakcyjnieniem zasobów kulturalno-społecznych miejscowości dającej podstawę do nawiązywania kontaktów między mieszkańcami Nizin. Zagospodarowane miejsce będzie pełniło rolę integracyjną. Oczekuje się, że przyniesie daleko idące korzyści w postaci:

- rozwoju tożsamości społeczności wiejskiej,
- poprawę estetyki miejscowości,
- wzrost zadowolenia mieszkańców.

Szacunkowa wartość zadania priorytetowego wyniesie ok. 10 000 zł.

11.1 Harmonogram rzeczowo – finansowy zadania priorytetowego

Tabela 11. Harmonogram rzeczowo – finansowy zadania priorytetowego

Lata Zakres rzeczowy	2012				2013				2014			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Opracowanie Planu Odnowy Miejscowości												
Przygotowanie niezbędnej dokumentacji technicznej wraz z kosztorysem inwestorskim												
Złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”												
Zagospodarowanie miejsca rekreacji dla mieszkańców												
Rozliczenie dotacji												

12. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Niziny

Realizacja projektów zawartych w Planie Odnowy Miejscowości Niziny będzie uzależniona bezpośrednio od możliwości finansowych Gminy oraz od wielkości dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Wdrożenie Planu będzie mieć bezpośredni pozytywny wpływ na sferę przedsiębiorczości i środowisko przyrodnicze, powstaną nowe miejsca pracy, zwiększą się dochody własne gminy, poprawią się warunki komunikacji drogowej.

12.1 Wdrażanie.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków wg źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że chcąc korzystać z różnych źródeł finansowania należy sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystywania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących z UE.

Funkcję Instytucji Zarządzającej, Koordynującej i Wdrażającej realizację Planu Odnowy Miejscowości będzie pełnić Wójt Gminy. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje między innymi:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji POM,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów we wdrażaniu oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia Planu w zakresie informacji i promocji Planu,
- dokładne oceny ex-post po zakończeniu realizacji Planu.

Dla właściwej oceny Instytucja Zarządzająca może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

Tabela 12: Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Niziny

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Zainicjowanie tworzenia Planu Odnowy Miejscowości Chomentów	Wójt	Październik 2010r.
2. Przygotowanie Planu Odnowy Miejscowości	Wójt/ Rada Gminy/mieszkańcy/ zewnętrzni doradcy	Listopad 2010- Styczeń 2011
3. Uchwalenie Planu Odnowy Miejscowości Chomentów przez Zebranie Wiejskie	Zebranie Wiejskie	Marzec, Kwiecień 2011
4. Zatwierdzenie Planu Odnowy Miejscowości Chomentów na Sesji Rady Gminy	Rada Gminy	maj 2011
5. Opracowanie dokumentacji technicznych ze szczególnym uwzględnieniem projektów i zadań mogących uzyskać wsparcie z funduszy strukturalnych	Wójt /projektanci	I połowa 2012
6. Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z harmonogramem przyjętym w Planie Odnowy Miejscowości	Wójt/Sołtys/ Rada Gminy/ Mieszkańcy	2011-2020

12.2 Finansowanie

Zadanie do realizacji zapisane w „Planie Odnowy Miejscowości Niziny na lata 2011-2020” mogą być wsparte z następujących programów:

1. **„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”, działanie „Odnowa i rozwój wsi”.**
2. **„Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego”**
3. **„ Program Operacyjny Kapitał Ludzki”**
4. **„Świętokrzyski Program Odnowy Wsi”**
5. **„Fundacja Wspomagania Wsi”**
6. **„ Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności”**

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”, działanie „Odnowa i rozwój wsi”

Najważniejsze zadania realizowane w ramach tego działania związane są z tworzeniem dogodnych warunków dla rozwoju miejscowości, aktywizacją ludności wiejskiej, projektami związanymi z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesieniem atrakcyjności turystycznej danej miejscowości.

Program Operacyjny „Kapitał Ludzki”

Celem głównym programu jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. O dofinansowanie mogą ubiegać się podmioty posiadające osobowość prawną (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń, fundacje, firmy, urzędy gmin, itp.). Dotacja może stanowić nawet 100% wartości realizowanego projektu. Pieniądze mogą być przeznaczone na realizację zadań związanych z poprawą jakości kapitału ludzkiego poprzez organizację szkoleń, warsztatów, zajęć pozalekcyjnych, świetlic środowiskowych. W większości działań można także część dotacji przeznaczyć na zakup materiałów, urządzeń i sprzętu (od 10 do 15 proc. kwoty dotacji). Można realizować także projekty mające na celu tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem, poprawę dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pobudzania aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz rozwoju edukacji i wykształcenia.

Świętokrzyski Program Odnowy Wsi

Podstawowym założeniem Świętokrzyskiego Programu Odnowy Wsi jest sprzyjanie wszelkim miejscowym inicjatywom społecznym służącym rozwojowi środowisk lokalnych, mający swe odzwierciedlenie w VI celu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku „Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich”.

Jednym z podstawowych zadań programu są działania zmierzające do kultywowania w społecznościach lokalnych tradycji, historii i odrębności kulturowej w poszczególnych obszarach naszego regionu.

Program jest skierowany do organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej, kulturowej, rolniczej, rekreacyjnej, turystycznej, sportowej, ochrony środowiska, o statusie fundacji lub stowarzyszenia posiadających osobowość prawną oraz prowadzących działalność non profit.

Dofinansowanie są przeznaczane na pokrycie części wydatków poniesionych na realizację projektu (dotacja celowa).

Udział środków własnych beneficjenta w realizowanym projekcie wynosić musi minimum 20% kosztów kwalifikowanych.

Fundacja Wspomagania Wsi

Celem Fundacji jest wspomaganie inicjatyw gospodarczych i społecznych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą stanu infrastruktury obszarów wiejskich, poprawa warunków życia i gospodarowania na wsi, rozwój społeczny i kulturalny wsi, rozwój oświaty wśród ludności wsi, ochrona środowiska naturalnego, wspieranie rozwoju niekonwencjonalnych źródeł energii, organizowanie opieki społecznej na wsi. Pomoc dla mieszkańców obszarów wiejskich. Fundacja realizuje swoje cele poprzez: udzielanie ze środków pieniężnych Fundacji kredytów przez banki, z którymi Fundacja ma podpisane umowy o współpracy, na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie działalności objętej celami statutowymi, udzielanie dotacji lub zwrotnej pomocy finansowej na warunkach preferencyjnych na realizację przedsięwzięć, prowadzenie doradztwa techniczno-ekonomicznego, prowadzenie szkoleń, popularyzowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej, organizowanie zaopatrzenia technicznego wspomaganych przedsięwzięć.

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW)

Fundacja działa na rzecz umacniania społeczeństwa obywatelskiego, demokracji i gospodarki rynkowej w Polsce, w tym wyrównywania szans rozwoju indywidualnego i społecznego, a jednocześnie wspiera procesy transformacji w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. PAFW urzeczywistnia swoje cele poprzez realizację programów w następujących obszarach tematycznych: Inicjatywy w zakresie edukacji, Rozwój społeczności lokalnych, Obywatel w demokratycznym państwie prawa i Dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji. W działaniach na terenie Polski Fundacja koncentruje się obecnie na inicjatywach edukacyjnych, służących przede wszystkim wyrównywaniu szans, a także na wyzwaniu i umacnianiu energii obywatelskiej w miejscach wymagających szczególnego wsparcia. Wsparcie ze strony Fundacji można uzyskać tylko w ramach jej programów. Zainteresowani uzyskaniem finansowego wsparcia ze strony PAFW ubiegają się o dotacje składając wniosek bezpośrednio u realizatora określonego programu. Decyzje w sprawie przyznania dotacji podejmują komisje ekspertów powoływana przez **Fundację**.

Tabela 13 – Możliwości finansowania zadań z Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”				
<i>Działanie</i>	<i>Nabór wniosków</i>	<i>Wartość projektu</i>	<i>Cel działania</i>	<i>Na co?</i>
6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	II kwartał 2011	max.50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem	- aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi - wsparcie inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych - rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji (do 5 tys. zł)
7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	II kwartał 2011	minimum 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	- wsparcie działań świetlic środowiskowych, - staże i zatrudnienie subsydiowane osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w organizacjach pozarządowych, - rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, - kursy i szkolenia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 15 proc. dotacji
7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	I kwartał 2011	max. 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych	- integracja społeczna mieszkańców wsi - inicjatywy lokalne o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich, -rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 15 proc. dotacji (do 7,5 tys. zł)
9.1.1 Zmniejszenie nierówności w stopniu	2012	minimum 50 tys. zł - wkład własny 1,5 %	wsparcie istniejących	- tworzenie ośrodków wychowania przedszkolnego, - wsparcie istniejących przedszkoli (w tym

Plan Odnowy Miejscowości Niziny na lata 2011-2020

upowszechnienia edukacji przedszkolnej			przedszkoli oraz powstawania nowych	zatrudnienie personelu), - kampanie informacyjne skierowane do rodziców, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji
9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	I kwartał 2011	minimum 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty	- dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, - doradztwo i opieka dla uczniów wykazujących problemy w nauce, - wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, - zajęcia pozalekcyjne, - poprawa zarządzania placówką oświatową, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji
9.3 Upowszechnianie formalnego kształcenia ustawicznego	I kwartał 2011	minimum 50 tys. zł (ew. wkład własny zostanie określony w dokumentacji konkursowej – nie większy niż 15 proc.)	zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym	- kampanie informacyjne w zakresie: korzyści płynących z formalnego podwyższenia lub uzupełnienia posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy, - programy kształcenia dla osób dorosłych, - wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji (do 5 tys. zł)
9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	I kwartał 2011	do 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	pobudzanie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz rozwoju edukacji i wykształcenia	- pobudzanie inicjatyw na obszarach wiejskich, - działania informacyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji (do 5 tys. zł)

12.3 Komunikacja społeczna i promocja

Informacja na temat realizacji Planu będzie przekazywana mieszkańcom w sposób ciągły:

- na zebraniach wiejskich,
- na sesjach Rady Gminy w Sobkowie,
- w biuletynie informacji publicznej,
- w serwisie informacyjnym Gminy Sobków,
- na tablicach ogłoszeniowych.

Realizacja Planu musi opierać się na właściwym odbieraniu informacji zwrotnej, tak aby móc dobrze go modyfikować. Celem działań informacyjnych będzie:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych,
- zapewnienie bieżącego informowania o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy,
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu.

Realizacji polityki informacyjnej służyć mają następujące instrumenty:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych,
- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie realizacji inicjatyw z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, a także informacje o projektach oraz ich promocja przez beneficjentów,
- współpraca z mediami.

12.4 Monitoring.

Monitoring umożliwia bieżącą ocenę realizacji zadań oraz celów, prognozowanie ewentualnych zmian w realizacji, dokonywanie bieżących korekt i poprawek, podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych, informowanie społeczności o uzyskanych wynikach. W tym obszarze kluczowe znaczenie w monitorowaniu i wdrażaniu Planu będzie miała Rada Gminy. Jej główną rolą będzie monitoring przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadań.

Tabela 14: Harmonogram monitorowania Planu Odnowy Miejscowości Niziny

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
Informacja o realizacji Planu Odnowy Miejscowości	Wójt Gminy	Przed sesją absolutoryjną każdego roku oraz przed przyjęciem budżetu na kolejny rok
Przedkładanie uwag z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w Planie Odnowy Miejscowości.	Wójt Gminy	Raz do roku na zebraniu wiejskim w miejscowości

12.5 Aktualizacja

Organem uprawnionym do aktualizacji Planu jest Zebranie Wiejskie. Uaktualnienie dokumentu musi być zatwierdzone przez Radę Gminy. Będzie ona dokonywana w przypadku wniesionych uwag.

BIBLIOGRAFIA

I. Podstawowe dokumenty.

1. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sobków
2. Strategia Rozwoju Gminy Sobków
3. Plan ochrony środowiska Gminy Sobków

II. Publikacje

1. Przewodnik po Gminie Sobków
2. Kalina D., Dzieje i Zabytki Małych Ojczyzn Gmina Sobków
3. Głos Sobkowa – miesięcznik samorządowy Gminy Sobków
4. Kronika szkoły podstawowej w Chomentowie

III. Dane statystyczne.

1. Dane Urzędu Gminy w Sobkowie
2. Główny Urząd Statystyczny

VI. Źródła internetowe.

1. www.sobkow.pl
2. www.wikipedia.pl
3. www.powiat.jedrzejowski.pl

S P I S T A B E L

Tabela 1.	Powierzchnia w poszczególnych sołectw w gminie Sobków	11
Tabela 2.	Miejscowość Niziny na tle gminy Sobków w statystyce.	11
Tabela 3.	Struktura ludności miejscowości Niziny i Gminy Sobków wg wieku.	12
Tabela 4.	Struktura gruntów wg klas bonitacyjnych w miejscowości Niziny	24
Tabela 5.	Struktura gospodarstw rolnych w miejscowości Niziny	25
Tabela 6.	Struktura działalności gospodarczych prowadzonych w miejscowości Niziny	25
Tabela 7.	Analiza SWOT.	28
Tabela 8.	Komplementarność celów z innymi programami.	32
Tabela 9.	Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2011-2020 wskazane przez mieszkańców miejscowości Niziny.	34
Tabela 10.	Zadania nie inwestycyjne.	35
Tabela 11.	Harmonogram rzeczowo-finansowy zadania priorytetowego.	37
Tabela 12.	Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Niziny.	39
Tabela 13.	Możliwości finansowania zadań z Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”	43
Tabela 14.	Harmonogram monitorowania Planu Odnowy Miejscowości Niziny.	46

S P I S F O T O G R A F I I

Mapa nr 1.	Gmina Sobków na tle powiatu jędrzejowskiego.	9
Zdjęcie nr 2.	Znak miejscowości oraz terenu zabudowanego, fot. Pro-inspiracja.pl	10
Mapa nr 3.	Wieś Niziny na tle Gminy Sobków	10
Zdjęcie nr 4.	Zdjęcie z Planu Zagospodarowania Przestrzennego, wieś ulicówka.	14
Zdjęcie nr 5.	Krajobraz wsi Niziny, fot. Pro-inspiracja.pl	16
Zdjęcie nr 6.	Stara parafia św. Marii Magdaleny w Chomentowie	17
Zdjęcie nr 7.	Dzwonnica w kościele w Chomentowie oraz pomniki kamienne	18
Zdjęcie nr 8.	Budowa nowego budynku Kościoła w Chomentowie	19
Zdjęcie nr 9.	Cmentarz parafialny	19
Zdjęcie nr 10.	Krzyż przydrożny w Nizinach	19
Zdjęcie nr 11.	Szkoła w Chomentowie	20
Zdjęcie nr 12.	Tablica informacyjna w Nizinach	21
Zdjęcie nr 13.	Nawierzchnia dróg w Nizinach	22